

ban04 TOEZICHT OP HET BANKWEZEN

- Bij het **bedrijfseconomisch toezicht** let DNB erop dat banken liquide en solvabel zijn.
Een bank is liquide als ze over voldoende kasmiddelen beschikt om aan de directe opvragingen van het publiek (de direct opeisbare verplichtingen) te voldoen.
Een bank is solvabel als ze voldoende eigen vermogen heeft om aan alle verplichtingen (schulden) te voldoen.
De liquiditeit en solvabiliteit zijn bedrijfseconomische argumenten voor het begrenzen van de kredietverlening.
- Het **structuurtoezicht** is bedoeld om ongewenste machtsposities te voorkomen die door fusies van banken kunnen ontstaan. Een te grote marktpositie kan leiden tot machtsmisbruik en onaanvaardbare financiële risico's. Dit toezicht wordt in samenwerking met de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) gedaan.
- Middels **toezicht op cultuur en gedrag** probeert DNB inzicht te krijgen in de risico's van de bedrijfsvoering van banken. De bedrijfscultuur mag de continuïteit van een bank op termijn niet in gevaar brengen. De bedrijfscultuur is het geheel van waarden (opvattingen over wat wenselijk is) en normen (algemeen aanvaarde gedragsregels) dat het gedrag van mensen binnen een onderneming bepaalt.

OP WEG NAAR EEN EUROPESE BANKENUNIE

In de Verenigde Staten werden in de loop van 2007 al te lichtzinnig toegekende hypotheekleningen aan mensen met een beperkte kredietwaardigheid niet meer terugbetaald en kredietverstrekkers leden zware verliezen. Een belangrijk deel van de woonkredieten was herverpakt en wereldwijd doorverkocht aan andere financiële instellingen. Omdat niet duidelijk was waar de risico's zaten, leidde de **kredietcrisis** tot een groeiend wantrouwen bij banken om elkaar nog geld te lenen. Financiële instellingen die voor hun financiering erg afhankelijk waren van de interbancaire geldmarkt kwamen daardoor in de problemen.

De **bankencrisis** veroorzaakte een beurscrash en gaf het vertrouwen van consumenten en ondernemers een dreun. Samen met de stokkende kredietverlening leidde dat vanaf eind 2008 tot een zware economische crisis. De **economische crisis** hakte zwaar in op de belastingontvangsten in veel landen. Regeringen werden bovendien geconfronteerd met stijgende overheidsuitgaven, onder meer door werkloosheidsuitkeringen. Daarbovenop waren miljarden belastinggeld nodig om de wankelende banken te stutten. Een **schuldencrisis** was het gevolg: overheidsschulden schoten omhoog en begrotingen ontspoorde. Sommige landen hadden noodkredieten nodig.

Nadat de grootste puinhopen waren opgeruimd, werd het tijd om het probleem bij de kern aan te pakken: de banken moeten veiliger worden. In Brussel begon men dan ook te kijken naar nieuwe regelgeving om een vergelijkbare crisis in de toekomst te voorkomen. Al snel werd geconcludeerd dat regels en toezicht uniform moeten zijn in alle landen. De nieuwe regelgeving geldt alleen voor banken in de eurozone, andere landen die deel uitmaken van de Europese Unie (EU) kunnen vrijwillig mee doen.

De belangrijkste stap die binnen de EU is gezet om een nieuwe bankencrisis te voorkomen is de invoering van de Europese Bankenunie. De bankenunie moet ervoor zorgen dat de banksector in de eurozone en de rest van de EU stabiel, veilig en betrouwbaar is en aldus bijdraagt tot financiële stabiliteit.

- De eerste pijler van de bankenunie is het **Gemeenschappelijk Toezichtmechanisme**. De Europese Centrale Bank (ECB) is in nauwe samenwerking met de nationale toezichthouders van de lidstaten verantwoordelijk voor het toezicht op de grote banken.
- De tweede pijler van de bankenunie is het **Gemeenschappelijk Afwikkelingsmechanisme**. Een door de bankensector gefinancierd fonds moet worden gebruikt om grote financiële problemen van banken in de lidstaten op een doeltreffende manier af te handelen zonder kosten voor overheden en belastingbetalers.
- De derde pijler van de bankenunie zou een echt **Europees Depositogarantiestelsel** moeten zijn, een soort verzekeringsfonds voor spaartegoeden dat spaarders garandeert dat zij hun geld tot een bepaald maximumbedrag terugkrijgen als een bank failliet gaat. Maar zover is het nog niet. Tot nu toe zijn er in Europa nationale depositogarantiestelsels, een Gemeenschappelijk Depositogarantiestelsel laat nog op zich wachten.